

ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Гадаад зээллэгийн ашиглалт, үр ашгийг нэмэгдүүлэх тухай анхдагч хуулийн төслийн талаар

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.2 дахь хэсэгт заасны дагуу хуулийн төслийн товч танилцуулгыг доорх байдлаар бэлтгэлээ.

1. Газрын тос боловсруулах үйлдвэрийг дэмжих хууль нь 2021 онд батлагдсан бөгөөд тус хуулийн 3.1-д “Энэ хуулиар Газрын тос боловсруулах үйлдвэр байгуулах болон түүхий тос дамжуулах хоолойн үндсэн технологийн ба дагалдах, туслах байгууламжийг барьж, ашиглалтад оруулах, үйл ажиллагааг зохион байгуулахад чиглэсэн эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх, түүнд төрөөс дэмжлэг үзүүлэхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулна.” гэж заасан байна.

2. Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны 64 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Монгол Улсын бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал”-ын 1 дүгээр хавсралтын 3.6.2-т “Дорноговь аймгийн Алтанширээт суманд газрын тосны бүтээгдэхүүн, химийн үйлдвэрийг бусад дагалдах үйлдвэрийн хамт байгуулна” гэж, 3.2.22-т “Ховд аймгийн Ховд гол дээр эрчим хүчний нэгдсэн системийн горим тохируулах үүрэг бүхий Эрдэнэбүрэнгийн 90 МВт-ын хүчин чадалтай усан цахилгаан станц барина” гэж тус тус заасан.

3. Улсын Их Хурлын 2024 оны 17 дугаар тогтоолоор Нийслэл Улаанбаатар хотын замын хөдөлгөөний түгжрэлийг бууруулах, гэр хорооллыг орон сууцжуулах тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах зорилгоор Нийслэл Улаанбаатар хотын гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийн хүрээнд хэрэгжих Сэлбэ дэд төвд түшиглэсэн гэр хорооллыг орон сууцжуулах төсөл, арга хэмжээг санхүүжүүлэх зориулалтаар гаргах нийслэлийн гадаад үнэт цааст зориулж 2024 оны төсвийн жилд Засгийн газрын өрийн баталгаа гаргах зөвшөөрлийг Монгол Улсын Засгийн газарт олгосон. Үүний дагуу Засгийн газрын 2024 оны 265 дугаар тогтоолоор Нийслэл Улаанбаатар хотын гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийн хүрээнд хэрэгжих “Сэлбэ дэд төвд түшиглэсэн гэр хорооллыг орон сууцжуулах төсөл, арга хэмжээ”-г санхүүжүүлэх зориулалтаар 500.0 (таван зуу) хүртэлх сая ам.долларын нийслэлийн гадаад үнэт цаасыг олон улсын зах зээлд 2024 онд багтаан арилжаалахыг Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчид зөвшөөрсөн байна.

2.Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн¹ 13 дугаар зүйлийн 13.3 дахь хэсэгт “Хууль санаачлагч хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судлах судалгааг анхдагч хуулийн төсөл ... боловсруулахад хийнэ.” гэж, мөн тус хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1 дэх заалтад энэ хуулийн 13 дугаар зүйлд заасны дагуу хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг тандан судлах, эсхүл хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийхээр заасны дагуу хуулийн төсөл боловсруулах хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судалсан судалгаанд гадаад зээллэгийн ашиглалт, үр ашгийг нэмэгдүүлэх асуудлыг анхдагч хуулиар зохицуулах шаардлагатай гэж дүгнэсэн байна.

¹ Хууль тогтоомжийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2015 оны 25 дугаарт нийтлэгдсэн.

Ийнхүү дээр дурдсан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичигт тусгасан зорилтыг хэрэгжүүлэх үүднээс Тандан судалгааны тайланд тусгагдсан хэрэгцээ, шаардлагад үндэслэн Гадаад зээллэгийн ашиглалт, үр ашгийг нэмэгдүүлэх тухай анхдагч хуулийн төслийн үзэл баримтлалыг тодорхойлж, түүнд нийцүүлэн уг хуулийн төслийг боловсруулав.

Гадаад зээллэгийн ашиглалт, үр ашгийг нэмэгдүүлэхтэй холбоотой асуудлыг өмнө нь хуулиар зохицуулж байгаагүй бөгөөд анхдагч хуулийн төсөлд дараах зохицуулалтыг тусгалаа. Үүнд:

Тухайн жилийн нэгдсэн төсвийн нийт зардлын хэмжээ болон тэнцвэржүүлсэн тэнцэлд гадаад зээлийн эх үүсвэрээр хэрэгжүүлж байгаа төслүүдийн зардлыг тусгаж тооцдог. Тус хуулийн нөлөөгөөр импортыг орлож, үйл ажиллагааны орлогоороо зардлаа нөхөх чадамжтай, нийгэм, эдийн засгийн ач холбогдол, үр ашиг бүхий томоохон төслүүдийг санхүүжүүлэхэд хуульд заасан төсвийн зардал, тэнцлийн хязгаарыг давахаар байгаа нь тухайн төслүүдийг зогсонги байдалд оруулж байна.

Иймд, гадаад зээллэгийн эх үүсвэрээр хэрэгжүүлэх тодорхой төслүүдийн санхүүжилтийн ашиглалтыг холбогдох гэрээ, хэлэлцээрээр тогтоосон хугацаанд ашиглаж, төслийг бүрэн ашиглалтад оруулахад зориулан эрх зүйн таатай орчныг бүрдүүлэхээр хуулийн төслийг боловсруулж байна.

Гадаад зээллэгийн эх үүсвэрээр хэрэгжүүлж буй Газрын тос боловсруулах үйлдвэр барих төсөл, Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станц барих төсөл, Сэлбэ дэд төвд түшиглэсэн гэр хорооллыг орон сууцжуулах төслийн санхүүжилтийн ашиглалтын зардал нь тухайн жилийн дунд хугацааны төсвийн хүрээний мэдэгдлийн үзүүлэлтүүд болох нэгдсэн төсвийн нийт зарлагын хэмжээ, нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцлийн хэмжээг нэмэгдүүлж болохоор хуулийн төсөлд тусгалаа.

Мөн Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.9 дэх хэсэгт нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл нь тухайн төсвийн жилийн дотоодын нийт бүтээгдэхүүний хоёр хувиас илүүгүй алдагдалтай, эсхүл ашигтай байхаар заасан бөгөөд дээрх төслүүдийн санхүүжилтийн ашиглалтаар нэмэгдэх зардлаар тэнцвэржүүлсэн тэнцлийн алдагдал хэтэрч болохоор тусгасан болно.

Хуулийн төсөлд тухайн жилийн төсвийн тухай хуулиар батлагдсан гадаад зээлийн санхүүжилтийн ашиглалтын зардал нь Газрын тос боловсруулах үйлдвэр барих төсөл, Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станц барих төсөл болон Сэлбэ дэд төвд түшиглэсэн гэр хорооллыг орон сууцжуулах төслүүдийн ашиглалтын зардлаар нэмэгдэж болох тухай зохицуулалтыг авч үзэв.

Түүнчлэн, Төсвийн тухай хуулийн 57 дугаар зүйлийн 57.2-т орон нутгийн төсвийг алдалгүй баталж, хэрэгжүүлэхээр заасан. Иймд Сэлбэ дэд төвд түшиглэсэн гэр хорооллыг орон сууцжуулах төслийн гадаад зээллэгийн санхүүжилтийн ашиглалтаар нэмэгдэх зардлыг алдагдалд тооцохгүй байхаар хуулийн төсөлд тус тус тусгалаа.

Хуулийн төслийг хуулийн төслийн үзэл баримтлалд үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Алдаржавхлан, Н.Алтаншагай, О.Амгаланбаатар, Ч.Анар, Т.Аубакир, Э.Бат-Амгалан, Р.Батболд, Ж.Батжаргал, О.Батнайрамдал, Н.Батсүмбэрэл, Э.Батшугар, Б.Бейсен, Э.Болормаа, Ш.Бямбасүрэн, Ж.Галбадрах, Д.Ганбат, Д.Ганмаа, Х.Ганхуяг, Б.Жаргалан, Х.Жангабыл,

Д.Жаргалсайхан, Б.Заяабал, С.Зулпхар, Г.Лувсанжамц, С.Лүндэг, П.Мөнхтулга, Б.Найдалаа, О.Номинчимэг, У.Отгонбаяр, Б.Пунсалмаа П.Сайнзориг, Ц.Сандаг-Очир, Р.Сэддорж, Л.Соронзонболд, Ц.Туваан, Ч.Ундрaм, Г.Уянгахишиг, Дав.Цогтбаатар, Д.Энхтуяа, М.Энхцэцэг нар санаачлан боловсруулсан болно.

Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасан хуулийн төслийн хэрэгцээ, шаардлагыг тодорхойлох урьдчилсан тандан судалгаа, олон улсын харьцуулсан судалгааг тойм байдлаар гүйцэтгэж, хуулийн төслийн бүрдүүлбэрт оруулсан болно. Мөн түүнчлэн, хуулийн төслийн зардлын тооцооны болон үр нөлөөний үнэлгээний тайланг Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасны дагуу хөндлөнгийн багаар хийлгүүлж, зөвлөмжийг тусган ажиллалаа.

Түүнчлэн Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 38 дугаар зүйлд заасны дагуу хуулийн төсөлд олон нийтийн хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, хуулийн төслийг үзэл баримтлал, танилцуулгын хамт цахим хуудсанд 2025 оны 05 дугаар сарын 06-ны өдөр байршуулсан бөгөөд олон нийтээс хуулийн төсөлд санал ирүүлээгүй болно.

---o0o---